

STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN

Den selvejende institution

Dronninglund Børnehave

BRØNDERSLEV
KOMMUNE

Senest opdateret maj 2024

Indhold

<u>STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN .....</u>	<u>1</u>
VELKOMMEN TIL DEN PÆDAGOGISKE PLAN FOR.....	3
STATUS PÅ DET LØBENDE ARBEJDE MED DEN PÆDAGOGISKE PLAN	5
EVALUERINGSKULTUR	6
ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	11
SOCIAL UDVIKLING	15
KOMMUNIKATION OG SPROG.....	19
TEMA: SPROGSCREENING OG OPSTARTSSAMTALER – SEPTEMBER 2023.....	21
KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	23
NATUR, UDELIV OG SCIENCE	26
KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	31

Velkommen til den pædagogiske plan for

Den selvejende institution

Dronninglund Børnehave

Hybenvej 10

9330 Dronninglund

Tlf.: 99455742

Hjemmeside: <https://drlbh.dk>

Fakta om Byens Mindste og Ældste Institution:

Dronninglund Børnehave startede 1. november 1968, som den første daginstitution i gamle Dronninglund Kommune. En kreds af private tog initiativet hertil og børnehaven blev opført med stats- og kommunestøtte på en grund skænket af Dronninglund Håndværker- og Borgerforening. Børnehaven er byens mindste og ældste institution.

Dronninglund Børnehave er en selvejende institution, som har drift overenskomst med Brønderslev kommune. Lovmæssigt har kommunen også tilsynspligt med institutionen. Det betyder, at institutionen er finansieret af det kommunale budget, men drives af en forældrebestyrelse. For at drive en selvejende institution er det vigtigt med en stærkt engageret bestyrelse.

Institutionen er normeret til 49 børn pr. 1. januar 2023, der har i 2023-2024 været en opnormering til 59 børn grundet det store børnetal i kommunen.

Der var engang..... sådan starter alle gode eventyr, også eventyret om vores Børnehave.

Når I træder ind i vores hus, vil I opleve, at de fysiske rammer bærer præg af at have eksisteret i 55 år, men I vil også opleve en Børnehave med sjæl, en Børnehave der gennem årene har fået en helt speciel DNA. Det er ikke kun husets sjæl, men også de mennesker der har deres daglige gang i Børnehaven og som brænder for stedet og de værdier stedet indeholder.

Vores forældregruppe er helt unik – hvis der f.eks. er sne på parkeringspladsen om vinteren, så kan der godt være ryddet, når vi møder ind på arbejde kl. 6.30, fordi en far lige kørte forbi med sin lille maskine. Der er en helt speciel gensidig omsorg og respekt der "oser" fra person til person gennem huset, og sætter små spor efter sig blandt børn, forældre og personale – husets sjæl/DNA, som er så svær at sætte præcise ord på, men som summer hele tiden.

I dagligdagen vil I møde et personale som er engageret, nærværende og som VIL jeres børn, deres trivsel, udvikling og som VIL jer som forældre. I vil opleve, at vi ser forskellighed som en ressource, og at vi har stor respekt for vores opgave som pædagoger og medhjælpere i Dronninglund Børnehave. I vil møde personale, der på hver sin måde, varetager jeres barns behov ud fra de mål, værdier og rammer, som I kan læse nærmere om her i vores pædagogiske plan.

I vores institution er der kun ansat mennesker som kan lide børn, mennesker som oser af nærvær, tryghed, omsorg og som har en god portion humor. Det lyder måske banalt, når du læser det, men det er det bestemt ikke. Når vi har en bevidsthed om, at det er nogle af de vigtigste parametre, så afspejler det sig i alt, hvad vi gør. Det definerer, hvem vi er, hvad vi ønsker at tilbyde børnene, og hvordan vi ønsker at gøre det.

Vores ønske er at forblive en lille Børnehave hvor alle kender alle – stedet hvor relationer er i front, og hvor der er tid til fordybelse, sjov og ballade, udvikling, ro og en snak med forældre om stort og småt.

Velkommen til Dronninglund Børnehave.

Status på det løbende arbejde med den pædagogiske plan

Arbejdet med den pædagogiske plan gik for alvor i gang i Dronninglund børnehave i 2019. Her blev planen fortrinsvis udarbejdet af daværende leder, som gjorde et stort stykke arbejde i at lave det skriftlige ud fra de ting der blev arbejdet med i det daglige pædagogiske virke.

Den pædagogiske plan blev herefter revideret og for første gang offentliggjort på børnehavens hjemmeside i 2020-2021. Som første gang var det også en leder indsats som gjorde at den pædagogiske plan blev til.

Denne plan blev efterfølgende evalueret og denne evaluering er offentliggjort på hjemmesiden i 2022. Evalueringen bærer tydeligt præg af diverse lederskift og der er derudover et tydeligt billede af at corona har haft sin indflydelse på den pædagogiske praksis i hverdagen.

I mellemtiden har det nuværende personale haft et stort ønske om at være en del af udarbejdelsen af den pædagogiske plan fremadrettet, så den kan bruges som et dynamisk arbejdsredskab fremadrettet. Førhen har planen egentlig bare eksisteret som et stykke papir, men der er ingen i personalegruppen, som har haft nogen form for ejerskab i den, hvilket har vanskeliggjort implementeringen af det skrevne i dagligdagen – og den har ikke fungeret som et støttende pædagogisk redskab. Det har vi besluttet at lave om på.

I den forbindelse har vi løbende på personalemøder arbejdet målrettet med at få talt ind i hvad vi forbinder med Dronninglund Børnehave. Hvad er vores værdier, børnesyn, hvad tænker vi i forhold til læringsrum, læringsmiljø, evaluering, læreplanstemaer, forældresamarbejde, sprog, sproglig stimulering osv. Hvad ønsker vi at formidle i vores pædagogiske plan, hvad kan vi stå inde for, hvordan arbejder vi og hvordan vil vi gerne arbejde målrettet fremadrettet.

Derudover har vi den pædagogiske plan som et fast punkt på bestyrelsesmøder fremadrettet, så vi også får inddraget den i bestyrelsesarbejdet – hvilket især er vigtigt idet vi er en selvejende institution, hvor bestyrelsen har en stor og vigtig rolle i vores hverdag.

Det er en stadig igangværende og meget spændende proces, og vi har besluttet, at vi vil offentliggøre vores arbejde med den pædagogiske plan skridt for skridt på vores hjemmeside.

Evalueringskultur

I Brønderslev Kommunes dagtilbud forholder vi os løbende til vores pædagogiske praksis. Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø, børnegruppens og det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis og dokumentation heraf, styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegruppes behov.

Eksempler på evalueringskultur i Dronninglund Børnehave

I Dronninglund Børnehave er evalueringskulturen et af vores særlige fokuspunkter. Som det kan læses i vores evaluering anno 2022, har det været noget, vi ikke har haft nok fokus på gennem årene, og dermed også noget vi ikke har den største rutine i. Vi arbejder målrettet på at gøre evalueringskulturen til en naturlig del af den pædagogiske praksis, så det bliver gjort på en måde, som giver mening for os.

Vores klare mål er:

- Vi vil kunne evaluere og benytte evalueringerne til at forbedre os.
- Vi vil have opbygget en evalueringskultur, hvor det bliver en god rutine, med enkle men effektive metoder.
- Vi vil opbygge et kartotek med evalueringsmaterialet, så det er til rådighed og vi kan se om vores evalueringskultur forbedres over tid.
- Vi bruger den pædagogiske plan på vores stuemøder, så den bliver vores daglige arbejdsredskab.

Vores evalueringskultur er i den spæde opstart, hvor vi på vores ugentlige stuemøder bruger KVALID. Hver stue arbejder med et selvvalgt emne, som evalueres på hver gang. Emnet behøver ikke nødvendigvis at skifte hver uge, man kan sagtens arbejde videre med samme emne flere uger – men vi holder status og fokus ved at lave en del-evaluering på hvert stuemøde.

Når vi har haft et tema/fokusområde/indsatsområde eller lignende er vi gode til at tale det igennem på personalemøde før, under og efter. Her er næste skridt, at vi får lavet det skriftlige både før under og efter, så vi får dokumenteret vores pædagogiske praksis – hvilket ikke har været den gængse arbejdsgang før.

Tema: Årgangsleg – efteråret 2023.

Vi har senest arbejdet med det relationelle i forhold til vores yngste børn. Når de starter i Dronninglund Børnehave inddeles de på 2 stuer (Mariehønen og Sommerfuglen), hvor de har deres daglige gang. Vi blev nysgerrige på hvad det ville betyde relationelt for de yngste, hvis de 1 gang om ugen i nogle måneder var sammen på en stue, sammen med 2 voksne. Hvor de voksne kun skulle tænke på en aldersgruppe, nærvær, tryghed, tillid og at skabe relationer på tværs af børnegrupperne.

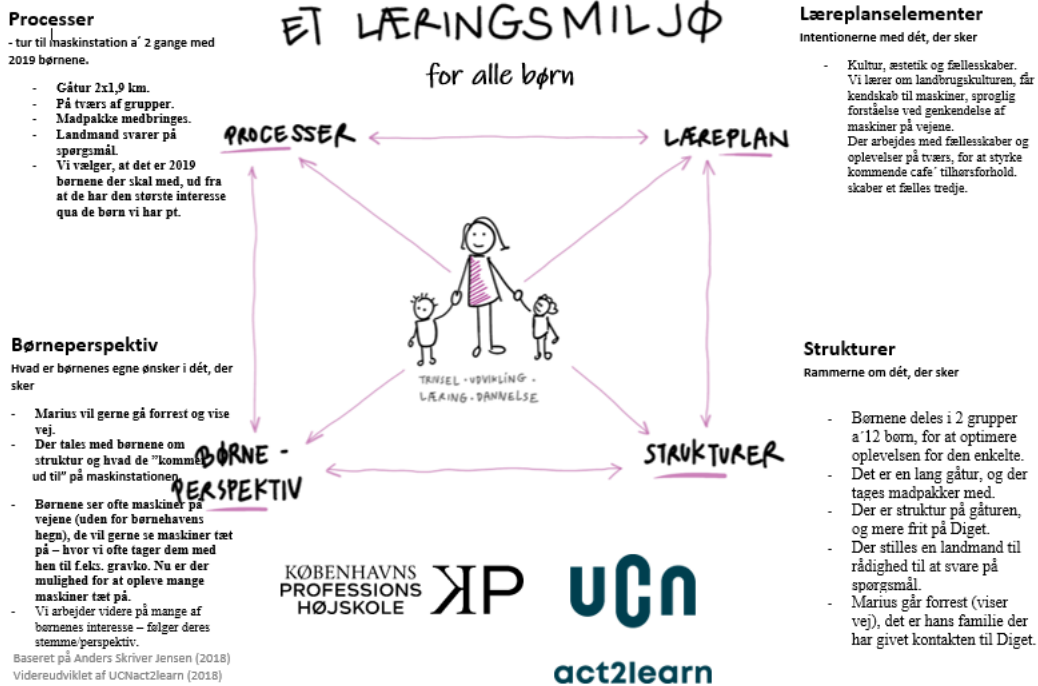
Til sidst udvidede vi til at børnene spiste deres madpakker sammen også, så hele formiddagen var på tværs af de to stuer.

Det blev en stor succes. Vi kunne evaluere og konkludere, at børnene fik skabt relationer på tværs af stuerne. De søgte hinandens selskab på legepladsen, de lærte af hinanden (NUZO) og fortalte glade om hvad de havde lavet sammen.

Faktisk lærte vi så meget af temaet med de yngste, at vi fortsætter med at opdele på den måde efter sommerferien. Det giver god mening allerede at skabe relationerne så tidligt, for senere bliver de samlet i Cafe´gruppen (førskolegruppen) og så kender de allerede hinanden langt bedre. Så den røde tråd i børnenes liv kan vi støtte op omkring på denne måde, hvor mange af vores børn jo kommer til at gå i skole sammen mange år frem.

Tema: Udflugt til maskinstationen Diget - marts 2024.

Der er blevet brugt nedenstående skema "Et læringsmiljø" som forberedelse til de 2 ture til maskinstationen Diget. Hvor temaet er tænkt ind som et læringsmiljø for alle børn.

En øjenåbner for personalet ved den efterfølgende evaluering var f.eks.:

Madpakken var ligeså vigtig en del af turen, som det at se på maskiner.

Børnene kunne godt referere til hvad de havde set, hvis vi spurgte dem direkte, men når de selv fortalte uopfordret om turen, så fortalte de, hvem de havde holdt i hånden på gåturen. Så det fællesskab der spontant opstod, på tværs af to stuer, var af stor betydning for børnene.

Friheden under turen betød også meget – det var et kæmpe hit, at nogle havde fået lov til at gå 3 sammen med hinanden i hånden.

Så vi kan konkludere, at personalets tanker om turen i forhold til læringsmiljø kunne ses med andre øjne efterfølgende. De justerede sig og fulgte børnenes spor, og turene var fantastiske.

Læringsmiljø.

Et godt læringsmiljø i Dronninglund Børnehave er, når børnene udviser tegn på trivsel, udvikling og læring.

Vi er som voksne bevidste om, at vi også er et læringsmiljø for børnene. Vi er optaget af, hvor stor betydning vores mimik, stemmeføring og kropsholdning har for børnenes trivsel, udvikling og mulighed for spejling. Her er vi gode til at være børnenes faste rummelige holdepunkt, hvor de kan "blive opladet", hvis dagen er lidt hårdt og udfordrende at komme igennem. Der bliver givet gode lange kram, børnenes historier bliver lyttet til med stor interesse og indlevelse, børnene bliver rummet præcis som de er, og hvor de er, lige i det øjeblik.

I vores dagligdag er der læring til stede hele tiden – både i de planlagte daglige aktiviteter og i de spontant opståede aktiviteter i hverdagen.

Det handler f.eks. om at børnene lærer at indgå i relationer i mødet med hinanden, eller barnet der endelig knækker koden til selv at tage regnbukserne på, med hjælp og støtte af de voksne og ved at spejle sig i de andre børn.

Helt grundlæggende fokuserer vi også på det pædagogiske læringsmiljø som f.eks. et måltid indeholder. Her lærer børnene om bordskik, borddækning og at hjælpe hinanden ved at række vandkanden til en ven, eller hjælpe med at åbne en ostepops. Derudover styrkes det sociale fællesskab med småsnak om bordet og relationerne er også her i fokus.

Børn lærer også af børn – her får de øjnene op for hinanden, ser hinandens styrker og bliver vant til at støtte hinanden og bede hinanden om hjælp. Et godt læringsmiljø i Dronninglund Børnehave er bl.a., når alle oplever sig selv som en del af fællesskabet. Vi arbejder målrettet med, at der er plads til alle børn og voksne, derfor er der næsten altid mulighed for særlige hensyn, vi tror nemlig på, at alle udvikler sig i deres eget tempo. Vi støtter ved at gå foran, ved siden af og bagved barnet i den proces og det tempo som er bedst for den enkelte.

Ud over nævnte har vi haft et forløb med støtte på læringsmiljø i børnehaven.

Her har vi sammen med to støttepædagoger set på de fysiske indendørs rum. Der er blevet etableret små rum i rummene med hvert sit legemiljø, med tydelige temaer. Derudover er det visualiseret hvad der kan leges med i de forskellige rum. For at fuldende læringsrummene er der også skilte med hvilken stemme man taler med i de forskellige rum. Der hvor man læser bøger, bruger man sin stille-stemme. Der hvor man leger med biler, bruger man sin inde-stemme.

Det fungerer godt, og det er noget, som skal sprede sig endnu mere i hele huset. Børnene har mulighed for selv at tage initiativ til mange lege og aktiviteter, der er plads til planlagte vokseninitierede aktiviteter og spontane aktiviteter. Det skaber ro og overskuelighed for det enkelte barn, og de etablerede pædagogiske læringsmiljøer giver børnene mulighed for at trives, udvikle sig og dannes.

Børnene fortæller:

- "Det er sjovest at lege frisør når de voksne er med".
- "Jeg elsker at lege frisør, jeg øver mig til jeg bliver voksen og der skal jeg være frisør".
- "Jeg synes det er fedt at lege med lego. Jeg har også lego derhjemme".
- "Jeg vil gerne lege med biler, jeg tømmer skrald med skraldebilen".
- "Jeg kan godt lide at lege i køkkenet, jeg laver aftensmad i airfryeren".
- "Jeg kan bedst lide køkkenet, jeg ved ikke hvorfor".
- "Jeg synes lego er fedt, jeg bygger på mit hus og finder døre".

Alt i alt synes børnene at læringsmiljøerne er gode, og der bliver leget rigtig godt derinde.

Udtalelserne går mest på ovennævnte rum, sofa med læsekrog samt rum med hegn, dyr og plus plus nævnes ikke af nogen.

Vi overvejer, om de to steder skal nytænkes, eller om det bliver anderledes, når vi er mere indendørs i efteråret.

Udfordringen med de mange små læringsmiljøer kan være, at der ikke er så god plads til samling, hvor alle børnene skal deltage. Dette løses løbende fra dag til dag, hvor der f.eks. rykkes rundt på bordene, så en vis fleksibilitet opnås.

Udendørs har vi rigtig mange kroge og mulighed for fordybelse i leg. Vi prioriterer, at der er plads til både de stille lege og de lidt mere aktive lege. Som voksne er vi fleksible og hjælper børnene med at skabe de rum, som de har brug for. Der bruger vi store klodser, paller eller tæpper til at afgrænse deres leg, og børnene er rigtig gode til selv at bygge deres legemiljø løbende.

Til sidst vil vi nævne, at I med fordel kan læse afsnittet med "stillestund", som også er et fantastisk læringsmiljø i det daglige pædagogiske arbejde.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Eksempler på hvordan vi arbejder med den alsidige personlige udvikling i Dronninglund Børnehave

Vi har i Dronninglund børnehave valgt at lave et årshjul, som vi planlægger og arbejder ud fra. Her har vi lagt de forskellige læreplanstemaer ind, så vi kan lave temaer om disse i de måneder, hvor det giver bedste mening. F.eks. arbejder vi meget aktivt med kultur, æstetik og fællesskab i december måned, hvor der er rigtig mange traditioner og hvor vi samles i fællesskaber.

Den alsidige personlige udvikling arbejder vi **fokuseret** med hele året – der skal altid være fokus på det, der vedrører det enkelte barn som individ eller person – barnets følelser, forståelse af sig selv og måder at forholde sig til omverden på. Det er grundstenene i børnenes udvikling til at blive selvstændige, stærke, dannede og sociale individer.

Vi er af den overbevisning, at hver gang et af vores børn lykkes med noget, så vokser barnets selvværd og modet til at prøve endnu mere nyt opstår. Vi har fokus på at gå foran barnet (hjælpe

og vise vejen) – ved siden af (når de selv er modige nok til at forsøge, men har brug for en voksen i nærheden) – bag ved (når de selv mestrer). Når atmosfæren omkring dem oser af tryghed, omsorg, tillid, gode relationer og nærværende voksne – som vi føler den gør i vores børnehave - så er fundamentet for det enkelte barns kompetencer bestemt til stede. (Se også vores livstræ, hvor rodnettet er vores værdier i det pædagogiske arbejde i hverdagen).

En af måderne vi arbejder på er, at vi er interesserede i at lære barnet (og derigennem barnets familie) at kende. For os er det vigtigt, at samarbejdet med forældrene er højt prioriteret, først og fremmest fordi det er forældrene der kender deres børn bedst. Dernæst oplever vi også, at børnene er rigtig gode til at aflæse deres omgivelser i en tidlig alder – Hvis forældrene er trygge og tillidsfulde i deres relation til de voksne, så smitter det i høj grad af på børnene. Dronninglund Børnehave er jo en lille institution normeret til 49 børn, og det gør at vi kan opbygge en ret tæt relation til hele forældre- og børnegruppen, hvilket er helt unikt for vores institution.

I hverdagen støtter og motiverer vi børnene til selvhjulpethed, f.eks. i at tage tøj på selv, bruge toilettet, samarbejde, løse konflikter og bede om hjælp. Vi guider barnet, hvor udfordringer kan virke svære, så barnet opnår mestring og tro på egne evner. Gennem anerkendelse og positive tilkendegivelse styrker vi børnenes vedholdenhed og giver dem glæden ved de små sejre.

En stor del af børnenes hverdag foregår i fællesskaber med masser af sociale relationer barn/barn og barn/voksen, hvilket kan være hårdt en hel dag – uden at man umiddelbart mærker det. Derfor er vi bevidste om at skabe læringsrum som tilgodeser børnenes behov for stillestund (pauser hvor der lades op – alene eller sammen med andre). Nogle børn har en fantastisk evne til selv at mærke hvornår de har brug for en stillestund, mens andre børn har brug for at vi hjælper dem. Når børnenes behov for stillestund tilgodeses, oplever vi langt større overskud til leg, relationer, læring, sjov og udvikling.

Tema: Stillestund – Oktober 2023

Vi har erfaret, at der er rigtig mange børn hos os, som klarer sig gennem dagen med fuld fart på. Så har vi nogle børn, som har stor brug for særlig tilrettelagte pauser (nogle op til 8 gange i løbet af dagen), hvilket fik os til at tænke i stillestund.

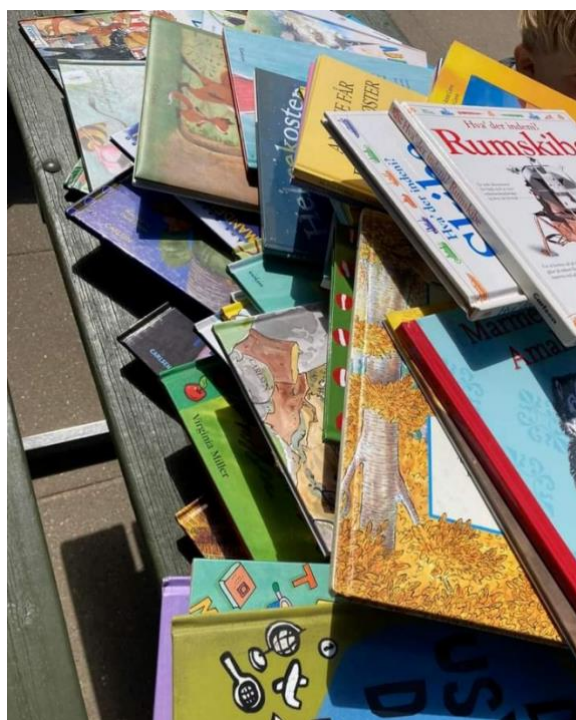
Vi tog emnet op på et personalemøde, hvor vi først kiggede på egen erfaring. Hvordan ville vi selv have det efter en hel dag uden stillestund med mulighed for lige at trække os tilbage og lade op. Herefter diskuterede vi børnenes aspekt i det, kunne de mon selv mærke behov for pause? Havde de brug for pause? Vi indhentede forskellige artikler og brugte deres research som kilder, og kom frem til, at vi i Dronninglund Børnehave ville indføre frivillig stillestund over middag. Efter 3 måneder ville vi evaluere på det, og efterfølgende beslutte os for, om det var noget vi ville fortsætte med.

Før vi gik i gang præsenterede vi det også for forældregruppen på et møde, hvor vi forklarede hvordan og hvorfor vi lavede temaet om stillestund. Der var stor begejstring fra forældrene og rigtig god feedback bagefter. Langt de fleste forældre havde slet ikke tænkt over, at børnene til hverdag færdes i en sammenhæng, hvor der hele tiden er andre, de skal forholde sig til, og at mange børn ikke bare kan lukke af, ligesom de fleste voksne har lært at gøre. Når man krydrer det med børns naturlige nysgerrighed på næsten ALT, så er alle antennerne jo ude hele tiden – de skal jo nødig gå glip af noget 😊 Så forældrene var enige i, at stillestund bestemt var en god ide at køre som tema.

Og så gik vi i gang....

Punkt 1.

Der er hver dag mulighed for stillestund med en fast voksen (det kører efter tur og skema). Denne voksen tager en aktivitet med på legepladsen (det kan være bøger, lego, puslespil, lege, tegnegrej osv. inspiration kan findes i brainstorm materialet/eller spørg et barn, de er fuld af gode ideer 😊). Denne voksne er ved aktiviteten hele tiden. De andre voksne tager sig af de børn som skal tisse, har slået sig og lignende.

Punkt 2.

De børn som har lyst kan deltage i aktiviteten. Eneste "regel" er, at det skal være en stund med ro og plads til fordybelse - som i ordet stillestund.

De andre voksne kan med fordel lokalisere de børn, som de kan se, har et behov for stillestund, og byde dem ind i aktiviteten.

Punkt 3.

Det er en aktivitet hvor den voksne er til stede i nuet sammen med børnene – når børnene ikke har lyst mere, så er det okay at gå fra aktiviteten.

Fra første gang ovenstående blev sat i gang var der en ro og fordybelse over aktiviteten. Børnene nød at de kunne komme og gå som de ønskede. Nogle kom alene og kun for at lege, andre mest for at snakke med den voksne og andre kom sammen med en ven, legede lidt og gik igen. Der var ikke brug for at tysse på børnene, for de vidste, at det var en stillestunds-aktivitet.

Enkelte børn blev ved aktiviteten næsten hele tiden (1½-2 timer), mens andre var der 10-15 minutter, det var fint begge dele.

Den voksne vidste, at der var ro til at han/hun kunne blive præcis ved den aktivitet, og at de andre voksne lyttede efter de andre børn – så der var et nærvær som var helt specielt.

Temaet med stillestund har vist os, at vi er på rette spor. Alle har efter vores mening brug for en pause ind imellem – det er ikke os alle sammen, der er lige gode til at mærke efter, men når vi bliver præsenteret for muligheden, så reagerer kroppen selv ved at søge stillestunden. Det falder i rigtig god tråd med den alsidige personlige udvikling, hvor børnene lærer sig selv at kende.

Stillestunden er kommet for at blive i Dronninglund Børnehave.

Tema: "Bogvogterkursus for hele Børnehaven" – marts 2024.

Temaet kom på banen i forbindelse med mange ødelagte bøger i børnehaven. Vi var ikke gode nok til at formidle hvordan og hvorfor vi skal passe på bøgerne.

Derfor blev kontakten/samarbejdet med biblioteket skabt og det har resulteret i at hele børnehaven har været en tur på biblioteket stuevis. Her er de blevet "undervist" i, hvordan man passer på bøger, og det blev formidlet af en super kompetent bibliotekar, som var helt i børnehøjde i "undervisningen". Til sidst blev alle udnævnt til bogvogtere, som skal passe godt på bøgerne, der blev uddelt diplom og pins til alle.

Det hele er foregået i en tryk og rolig atmosfære, og læringen har været enorm stor. Der blev taget små video sekvenser, som er lagt på vores facebook gruppe, så børnene kan se dem sammen med deres forældre, og fortælle imens. Det bliver en visuel støtte i barnets fortælling, og forældrene kan lære af deres børn, hvordan man i hvert fald IKKE må behandle bøger.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Eksempler på hvordan vi arbejder med den sociale udvikling i Dronninglund Børnehave

Vi har **ALTID** fokus på den sociale udvikling – i alle de relationer og fællesskaber vi indgår i – hver eneste dag.

Vi ligger i Dronninglund Børnehave stor vægt på, at **ALLE** skal føle sig hjemme her, uanset om man er barn, forælder, personale, dagplejer eller anden tværfaglig samarbejdspartner. Derfor er vi meget opmærksomme på at møde andre med et smil, (og for de voksne en god kop kaffe eller the ☺), og vi er klar til en snak om stort og småt.

I diverse ferier har vi i Dronninglund Børnehave valgt, at vi IKKE er sammenlagt med andre institutioner – det vil sige, at I som udgangspunkt altid vil møde kendt personale – også i ferierne. Dog kan det forekomme, at vi benytter vikarer, så det faste personale kan få afviklet ferie. Vi forsøger altid at bruge vikarer, som børnene allerede har mødt og derfor har en social relation til. I ferierne bruger vi også tiden på at opbygge nye venskaber, spirende relationer til andre end dem ”man plejer at lege med” opstår, og vi støtter og guider børnene i den udvikling.

I Dronninglund Børnehave får vi hver den sidste torsdag i måneden besøg af en masse skønne dagplejebørn. Det er en dag, som vi sætter stor pris på, fordi vi allerede der begynder at danne små sociale relationer til vores kommende børnehavebørn. Det gør det lettere for både os og de kommende børn, at vi har et kendskab til hinanden fra de torsdage. Derudover ved vi, at det også er en dag dagplejen prioriterer højt, og der er hver gang mange børn repræsenteret.

Vi går rigtig meget op i at skabe meningsfulde fællesskaber – både i dagligdagen, men også i fritiden. Der arrangeres hvert år årgangs spis sammen, månedlig forældrekaffe, sommerfest, arbejdsdag, bedsteforældredag og meget mere i børnehaven. Hver gang er der et virkelig flot fremmøde, og vi kan mærke, at det er dage, som betyder rigtig meget for børn, forældre og personale – der skabes et fælles tredje og en rød tråd mellem børnehaven og hjem når vi mødes i kendte omgivelser for at have det sjovt og hyggeligt sammen.

Årgangs spis sammen arrangeres af vores utrolig aktive bestyrelse – hvor det er bestyrelsen som inviterer og er tovholder. Det er især tænkt som en måde for forældrene at danne relationer og fællesskaber med hinanden på, og med tanke på at deres børn skal tilbringe de næste mange år på samme klasse i skolen.

Arbejdsdagen er også arrangeret med bestyrelsen som tovholder. Her bliver der altid arbejdet igennem med diverse opgaver – det er en hyggelig dag med fokus på både arbejdsopgaver og hyggeligt samvær med hinanden i helt andre rammer end vi er vant til at ses i. Resultatet er altid en flot og anvendelig legeplads som vi alle nyder godt af til daglig.

Hver måned arrangerer børnehaven forældrekaffe en eftermiddag fra klokken 14.00-16.00, til dem der har tid og lyst, når de henter deres børn. Det er tænkt som en mulighed for forældrene til at sætte sig ned og nyde en kop kaffe, snakke med andre forældre og få et indblik i børnenes eftermiddag. Det er hver gang en dag, som især børnene glæder sig rigtig meget til, og hvor der let kan smutte et par ekstra småkager ned mens børnene leger og hygger sig ☺

Sommerfesten er også en rigtig hyggelig eftermiddag/aften, hvor der er mulighed for at sige god ferie/sommer på tværs til hinanden. Det er en velbesøgt dag, hvor vi i 2023 havde 125 deltagende børn, forældre, søskende og personale.

Til slut nævner vi bedsteforældredagen hvor det bare går ud på at hygge igennem. Der bliver klippet og klistret til jul, bagt småkager og lavet juledekorationer. Børnene får vist bedsteforældrene deres børnehave, og det er svært at se, om det er børnene, bedsteforældrene eller personalet som hygger sig mest 😊 Igen er det sociale fællesskab absolut centrum for dagen.

Ovenstående er meget baseret på vigtigheden i at danne relationer, opbygge og understøtte diverse fællesskaber på tværs af alder, interesser og bopæl.

I vores daglige arbejde med børnene, har vi fokus på at støtte børnenes dannelse og udvikling, lige der hvor de er. Med det mener vi, at der ikke altid behøver blive stillet en masse "forkromede" løsninger og temaer op, men at vi også arbejder med det nære og dagligdags.

Når vi, i garderoben eller rundt om bordet ved madpakketid, opfordrer børnene til at spørge hinanden om hjælp, så er der en grund til det. Vi har nemlig også fokus på VENSKABER, opmærksomhed på hinanden samt vigtigheden af at kunne se hinandens styrker. Det er utrolig vigtigt for os, at børnene har venner i børnehaven, på tværs af alder, køn og eventuelle udfordringer hos nogle. Vi kan se, at det virker når et barn har hjulpet et andet barn med at åbne ostehapsen lyser op i et stort smil – og den der fik hjælp lyser ligeså meget op og stolt siger: "Åge hjalp mig med at åbne min ostehapser", og viser de andre børn, hvor god Åge lige var. Begge børn har vist samarbejde, opmærksomhed på hinanden og det ender faktisk tit med, at netop de to laver en aftale om at lege sammen efterfølgende.

Vi arbejder opmærksomt med hver dag at justere os til børnene – det vil bl.a. sige, at hvis vi kan se, at der er et spirende venskab mellem 2 børn, så kan vi godt finde på at sætte dem ved siden af hinanden ved måltiderne for at styrke den spæde relation. Hvis der er 2 børn fra hver sin stue som en dag leger rigtig godt sammen, så får de ofte lov til at spise sammen på den enes stue, så vi er med til at styrke venskabet. Enten spørger børnene selv om de må spise sammen, eller også foreslår vi det.

I Dronninglund Børnehave skal der være plads og rum til alle – og vi er opmærksomme på at der til tider kan kræves lidt voksen guidning i at være en god ven. Tanken bag venskaber er helt klart også, at de børn som skal i skole sammen fra vores børnehave, de skal fungere godt sammen de næste mange år i et skole-fællesskab. Vi vil gerne være med til at styrke den røde tråd gennem børnenes dagpleje/børnehave/skole-liv.

Tema: Den gode overgang til før-skole

Arbejdet startede for alvor i januar 2024.

Fra april bliver de ældste børn fra Mariehønen og Sommerfuglen til Cafe´ børn. Det er de børn, som skal i før-skole i april året efter.

Første skridt er at få alle Cafe´ børnene "arbejdet" sammen til en´ stue, hvor vi kan mærke, at det har haft stor betydning med vores årgangslege mens de var yngre. For børnene er det både et skift i stue og i voksne – her nyder vi godt af, at vi er en lille børnehave, så alle kender alle og den grundlæggende tryghed er allerede etableret.

De første mange måneder bliver brugt på utallige ture ud af huset. Det kan være lange ture med madpakker og et bestemt mål som f.eks. besøg i kirken, det kan også være korte ture, med

udgangspunkt i udholdenhed, så de længere ture klares lettere. Hver gang er fællesskabet i fokus og der bliver skabt et fælles tredje at tale om.

Efterhånden som året går, bliver der sat mere fokus på fællesskabet med de 2 andre børnehaver i byen. Der er nedskrevet en aftale institutionerne og SFO imellem, hvor der er aftalt datoer, sted at mødes, aktiviteter og hvem der står for det på den givne dag. Samarbejdet er med til at børnene lærer hinanden at kende på tværs af institutionerne FØR de skal sammen i SFO. Vi oplever spirende relationer dannes, og hver gang er børnene opsatte på at skulle afsted for at være sammen med de andre børn og voksne.

I efteråret bliver der lavet en sprog-screening, en CHIPS test og en SPU med hvert barn på stuen, og så bliver der efterfølgende indkaldt til forældresamtaler. Her er fokus på hvorvidt dit barn er helt klar til at rykke videre i før-skole, eller om der vurderes, at det ville være bedst med et år mere i børnehaven. I samarbejde med forældrene bliver der lagt en plan for om der skal søges skoleudsættelse, eller om barnet skal videre i SFO til april.

Når vi kommer til januar/februar/marts måned, så begynder Cafe´en at arbejde med "skoleopgaver" 😊 Det kalder vi det på vores månedsplan, og det er et hit. Der sidder man omkring bordet og øver sig i at tegne og skrive sit navn og MEGET ANDET SJOVT 😊 I bund og grund kan man sige, at koncentrationen bliver øvet og der bliver selvfølgelig taget individuelle hensyn, så ingen føler sig "forkerte". Efter 10-15 minutter ringer der selvfølgelig ud til frikvarter – og så må der leges – inden klokken ringer ind igen. Børnene synes det er sjovt at lege skole på den måde, og opdager slet ikke at det egentlig har et større formål end at lege 😊 Præcis som det skal være i børnehaven.

Generelt er det en glæde at opleve barnets sidste år i børnehaven, der sker en kæmpe udvikling på det år. Børnene er en del af et særligt fællesskab, hvor målet er at hver enkelt støttes og guides bedst muligt og bliver den bedste udgave af sig selv – fuld af nysgerrighed og mod på næste skridt i deres rejse.

Vi har i Dronninglund Børnehave valgt, at det er den samme pædagog, der år efter år har Cafe´ gruppen. Gennem tiden har hun oparbejdet en rutine og et kendskab til overgangen fra børnehave til skole som er helt unik. Hun elsker at være en del af førskole-processen, og det kan børnene mærke med det samme, hvilket også er medvirkende til, at det fungerer optimalt.

Tema: Musik med Max – oktober 2023

I forbindelse med social udvikling valgte vi i Dronninglund Børnehave, at vi ville prioritere et musikforløb med musikskolen.

Denne beslutning gav os 10 gange musik med Max 😊

Når Max er sammen med børnene, er det en fælles social oplevelse hver gang. Der er nogle helt simple spilleregler for at være med til musik med Max, og det er nogle alle børn – nogle med lidt guidning fra voksne – kan være med til. Vi skal have det sjovt, synge og spille sammen med hinanden. Max har styr på hvilke sange der bliver sunget, og hvordan formen i musiktimen overordnet er. Det vil sige, at de voksne der deltager, kan være helt nærværende sammen med børnene.

Der er gang i den, og musikken spreder sig langsomt men sikkert gennem hele børnehaven.

Vi er vilde med musik i Dronninglund Børnehave, så derfor skal vi til foråret have endnu en omgang Musik med Max 😊

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Eksempler på hvordan vi arbejder med kommunikation og sproglig udvikling i Dronninglund Børnehave

Vi vægter arbejdet med børnenes sprog i det daglige meget højt.

Vi tror på, at det ikke kun er gennem sprog-grupper og taleundervisning, at vi understøtter og udvikler børnenes sprog, men at dette i høj grad også sker gennem vores samspil med børnene i det daglige. Det er gennem de daglige små samtaler, at vi støtter, giver tid og rum til at børnene bliver hørt, hver med deres stemme.

Nogle har brug for mere tid end andre til at få helt styr på udtale, mundmotoriske udfordringer og bestemte lyde – imens det for andre synes som en leg. Vi forsøger altid at hjælpe sprogligt udfordrede børn på deres individuelle niveau, og ved at gøre deres udfordringer naturlige og ufarlige, så de formår at beholde deres lyst til at "arbejde" med sproget/deres lyst til at tale (og gerne tale meget 😊).

Det er os meget på sinde, at der kommunikeres på en "ordentlig" og dannet måde i Dronninglund Børnehave. Med det mener vi, at her taler vi pænt til hinanden. Hvis der f.eks. bruges ironi/sarkasme foran børnene, sætter vi ord på efterfølgende, så børnene forstår det bedre: "Se, jeg smiler – jeg sagde det kun for sjov eller for at drille, det var lidt dumme ord jeg brugte der", der er nemlig ikke mange børn i 3-6 års alderen der endnu forstår den kommunikationsform.

Hvis I kommer i vores børnehave, vil I helt sikkert opleve, at vi bruger ordene "Nej tak" – i stedet for "Nej" eller "Lad være med det". Vi synes, at det er en respektfuld måde at bede børnene stoppe den uønskede aktivitet på. Derudover kan vi høre, at børnene griber ordene og bruger dem til hinanden indbyrdes, hvis der er noget de ikke bryder sig om.

Kommunikation er i alle relationer noget af det vigtigste for at sociale samspil kan fungere. Både de verbale og de non-verbale, og vi er meget bevidste om, at vi skal være gode rollemodeller i den henseende. Derfor vil I også opleve, at de voksne sætter ord på egne følelser i løbet af dagen overfor børnene. "Det gør mig rigtig glad når...." – "Jeg bliver faktisk ked af det når...." osv. På den måde ved børnene, at det er helt okay, at man har forskellige følelser på forskellige tidspunkter – og de vil lære gennem spejling, hvordan man sætter ord på de følelser, som kan være svære helt at forstå.

Sådan arbejder vi også med sproget

Vi har en sprogansvarlig, der sammen med lederen, har det overordnede sproglige overblik i børnehaven. Det vil sige, at når der laves fokuspunkter i Rambølls Hjernen og Hjertet på børnene, så behøver alle pædagoger ikke at have det store forkromede overblik, det har den sprogansvarlige. På et pædagogmøde fortæller hun de enkelte pædagoger, at nu er det tid til at kigge fokuspunkter på det enkelte barn igennem, evaluerer, afslutte eller oprette nye.

Vi arbejder, som nævnt ovenfor med sproget hele tiden, og har det derfor også som fokuspunkt hele året, sammen med alsidig/personlig og social udvikling. (Dette kan ses på vores årshjul).

Vi bruger det lokale bibliotek rigtig meget, og det er fantastisk indrettet, både til små ture, men også til længere ture med madpakker og hygge med højtlesning i deres hyggekroge. Hjemme i Børnehaven vil I se, at vores bøger er i børnehøjde, og vi oplever tit at børnene sidder og kigger i bøger. Hvis de i en periode er optaget af noget specielt (f.eks. brandbiler), så går vi gerne op på biblioteket og låner bøger om det, og udvider det også rigtig gerne med et besøg fra den lokale brandstation.

Vi i gang med at støtte op om det før-skriftlige sprog. Det gør vi ved at sætte labels med ord op, alle de steder det giver mening. Det vil sige, at vi sætter en label med ordet "vindue" op på vinduet – "skab" skal op på skabet. På den måde sikrer vi os, at børnene ser bogstaverne i den rigtige rækkefølge, og forhåbentlig kan genkende og have lettere ved at lære at læse senere.

Vi er også store tilhængere af at høre/danse til musik ude på legepladsen. Vi er bevidste om, at rytmen og strukturen i sangene er gode for den sproglige udvikling, så tager vi højtaleren frem, og så er der gang i både dansemusik og forskellige sanglege. Vi har fået en multibane med et lækkert underlag, og børnene elsker at røre sig til musikken. Der bliver sunget, danset og sproglig stimuleret på højt plan til musikkens lokkende rytmer.

Ud over bare at have det sjovt og fedt med at udforske de sproglige muligheder via lege og daglige samtaler med børnene, så er vi også meget bevidste om, at for nogle er det bare ikke nok. Her er vi, i stort samarbejde med jer forældre, selvfølgelig altid klar til at lave en faglig begrundet indstilling til PPR, så det enkelte barns sproglige udvikling kan blive tilgodeset bedst muligt.

Her har vi som selvejende Børnehave nøjagtig samme rettigheder som de kommunale institutioner – så jeres barn får de samme tilbud om at blive tilset af talepædagog og eventuelt få taleundervisning i Børnehaven af denne.

Tema: Sproggrupper – Januar 2024

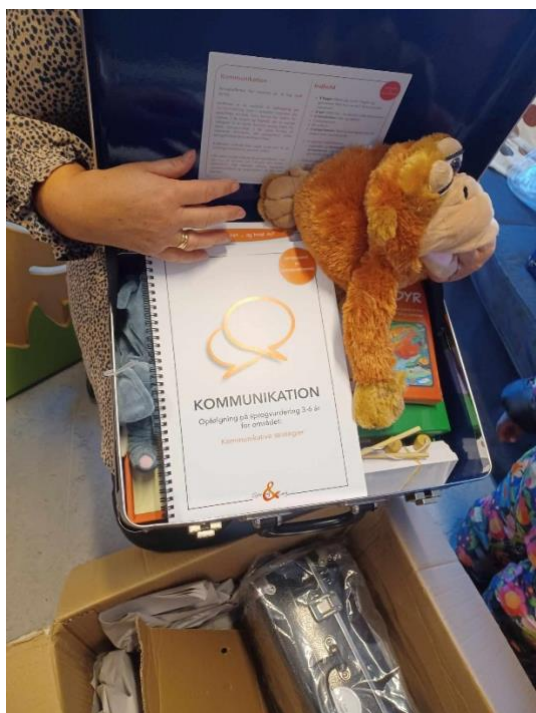
Vi har for nylig indkøbt sprogkufferter – det vil sige, at dem har vores skønne støtteforening faktisk sørget for at indkøbe til os. Disse kufferter læner sig op ad de sprogscreeninger vi laver i Rambølls Hjernen og Hjertet, som er det der bruges som sprogligt arbejdsredskab i Brønderslev Kommune.

Vi har en pædagog ansat, som har en speciel interesse inden for den sproglige udvikling, og hun er nu vores sprogansvarlige sammen med vores leder. Derfor er det skønt, at vi nu kan arbejde mere målrettet med børnenes sproglige udvikling, og vi vægter højt at afsætte tiden til dette.

Hver tirsdag samler sprogpædagogen 1 gruppe på 4-5 børn (det er de samme børn i 3 måneder) i en halv time. Her bliver der arbejdet med et bestemt emne inden for sprog, ud fra hvad sprogscreeningerne fortæller. De første 2 grupper vi arbejder med, er målrettet emnet kommunikative strategier.

Der bliver lavet en fælles opstart, lidt spil, en sang og en afslutning hver gang. Grupperne kører i ca. 3 måneder, hvorefter der evalueres på om der mærkes en ændring i børnenes sproglige udfordringer. Opstarten af forløbet er lavet under kyndig vejledning af vores talepædagog, hvor der også løbende bliver givet feedback på pædagogens rolle i forhold til arbejdet med børnene.

Herudover vil der blive talt med forældrene om, hvad der med fordel kan sættes fokus på derhjemme i perioden, så vi kommer hele vejen rundt om barnet, og den røde tråd i det sproglige arbejde sikres.

Tema: Sprogscreening og opstartssamtaler – september 2023

Vi bruger Rambølls Hjernen og Hjertet til at sprogscreene alle børn når de fylder 3 år. Denne dokumentationsform er sammen med læringshjulet udgangspunktet for vores opstartssamtaler med forældrene.

Vi har haft fokus på at lave en rigtig god og givende opstartssamtale med forældrene når børnene har været her 2-3 måneder. Hos os er samtalen selvfølgelig et tilbud som kan følges til eller fra.

For at få det bedste udbytte er vi meget opmærksomme på forældrenes behov og selvfølgelig det fremtidige samarbejde omkring det enkelte barn.

Hos os ser samtalerne gerne således ud:

Hvordan har I oplevet starten i børnehaven – Hvad har været godt, og hvad har været knap så godt.

Barnets generelle trivsel i børnehaven og hjemme.

Gennemgang af sprogscreening – er der noget vi skal være speciel opmærksom på.

Gennemgang af læringshjul hvor det er let visuelt at formidle barnets nærmeste udviklingszone og styrker.

Til sidst bliver vi enige om, hvad der arbejdes fokuseret med i børnehaven den kommende tid, samt hvad forældrene fokuserer på derhjemme den kommende tid. (det kan f.eks. være at undvære sut eller ble 😊)

Det er vigtigt at pointere at kommunikationen er nøgleordet i samtalen. Det er ikke blot en indkaldelse til hvad vi ser i børnehaven 😊. Det er en åben dialog om netop DIT barn.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Eksempler på hvordan vi arbejder med krop, sanser og bevægelse i Dronninglund Børnehave

Vi har i en længere periode fra maj til august 2023 haft særlig fokus på læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse. Dette har vi gjort både stuevis og på tværs af stuerne i det daglige med børnene samt i små opdelte temaer.

Vi har i personalegruppen haft læreplanstemaet på som fagligt punkt på dagsorden til 3 personalemøder, hvor vi er kommet i dybden med hvad vi i Dronninglund Børnehave forbinder med temaet – hvordan vi sikrer, at læringsmiljøerne understøtter børnenes udvikling.

Det har været vigtig for os at have fokus på, at krop, sanser og bevægelse ikke kun er bevægelse og fart for børn, men at børnene kommer ned i tempo og fornemmer/føler deres krop i ro også.

Helt naturligt har vi i dagligdagen rig mulighed for at støtte op omkring krop, sanser og bevægelse på vores skønne legeplads. Der er klatretårne, sandkasser, gynger, sansegynge, mooncars, løbecykler, bålhytte og multibane med gummifliser. Der bliver brugt mange timer dagligt på at øve og udvikle motoriske færdigheder, hvor de voksne er lige i nærheden og klar med en støttende kommentar eller hånd hvor der er brug for det.

Vi har brugt vores lukkede facebook gruppe til at dokumentere for forældrene, og arbejder på at lave en farverig planche, hvor der laves punkter med hvad krop, sanser og bevægelse er for Dronninglund Børnehave.

Udover ovenstående har vi koblet læringsmiljø på med overskriften "Pauser/stillestund". Vi finder det yderst vigtigt, at børnene får mulighed for at finde plads og rum til stillestund i løbet af dagen, hvor de kan finde ro og lære at mærke efter hvad deres krop fortæller. Alle børn er ikke ens, og derfor har alle heller ikke brug for at holde stillestund på samme måde. For nogle er det måske at få læst en bog, for andre at sidde stille med venner og lave en perleplade og for andre igen, er det måske bare at vide, at der er en voksen som bliver sammen med dem, ved den aktivitet de har valgt. Nogle klarer det næsten selv, andre skal have lidt mere hjælp.

Sådan arbejder vi også med krop, sanser og bevægelse:

- **Tema om sanser:** Vi har stuevis arbejdet med sanser. Det er blevet til rigtig mange ture i naturen, hvor der har været fokus på at stoppe op og lytte til naturen, smage på f.eks. skovsyre, røre svampe, bark, biller og blomster. Kort fortalt opleve naturen med alle sanser. Nogle er rigtig gode til det, mens andre skal øve sig lidt mere inden det falder naturligt – det sjove er, at det faktisk gælder både børn og voksne – så vi har lært at øve os sammen med børnene i naturen, hvor vores børn er fantastiske til at være mere i nuét.

Sanserne på stuerne: På stuerne har vi haft små sanslege med smagssansen, hvor børnene skulle gætte, hvad de smagte på – blindsmagning.

Finde farver og mærke bløde/hårde ting: Børnene fandt ting i naturen og de blev efterfølgende sat på papir og hængt op på stuen.

- **Yoga og mindfulness:** De ældste børn har i en længere periode haft yoga med fokus på kroppens ro og vejrtrækning. I starten var det med masser af grin og med lidt fjolleri, bl.a. fordi det var en helt ny ting at prøve af for dem. Efter nogle gang kunne de faktisk mærke, at det var sjovere at være med og leve sig ind i yoga-stilheden. De var nysgerrige på øvelserne og hjalp hinanden. Efterfølgende har vi oplevet, at børnene gerne vil lære yoga til de andre børn når der leges på vores nye multibane (bane med gumminunderlag).
- **Legepladsen:** Vi bruger hver dag vores legeplads som indbyder til motorisk udviklende aktiviteter – både børne og vokseninitierede.
- **Finmotoriske aktiviteter:** Hverdagsagtige aktiviteter i børnehøjde som perler, klippe/klistre, lego, puslespil, plus/plus, togbane, magneter osv.

Tema: Musik og bevægelse – September 2023

Musik og bevægelse: Vi har efter sommerferien haft mandagsmusik på legepladsens multibane. Der er lavet en playliste med 5 sange, som afspilles på telefon med højttaler så der er god høj lyd.

Sangene er udvalgt så der er 1 sang med bevægelse, 1 med lidt mindre, 2 med god bevægelse og til sidst 1 med afslapning.

Der er mange børn på multibanen på samme tid, og der er nogle af børnene som vælger at sidde på halvmuren og "deltage" ved at iagttage – det er okay. De inviteres løbende ind af de voksne, men et "nej tak" accepteres.

Det er vigtigt, at de voksne deltager på lige fod med børnene i bevægelse og sangene. Vi er rollemodellerne som børnene spejler sig i.

Det vi oplever er, at der er kæmpe store smil på alles læber. Børnene deltager på hver deres niveau, nogle synger højt og laver fagter, andre lytter, nogle danser med bedstevennen og andre helst med en voksen.

Musikken samler os alle – og til sidst putter alle på multibanen mens der lyttes til en stille sang. Mange gange er der en del som slet ikke har lyst til at rejse sig bagefter, og så putter vi lidt længere.

Der er en skøn ro, samhørighed og fordybelse i de øjeblikke.

Den skønneste feedback fra børnene er vist, når de kommer og siger: "Skal vi ikke gøre det igen – NU" 😊

Tema: Krop, sanser og bevægelse ved Østermøllesøen. April 2024

En tur til Østermøllesøen for at plukke anemoner, klatre i træer og forcere vanskeligt terræn 😊

Endnu en gang er turen sat til nærmiljøet – der blev pakket formiddagsfrugt til at nyde på vej derud og madpakke som skulle nydes (og sanses) i naturen.

Børnene glædede sig og hjalp selvfølgelig ved at pakke hver sin rygsæk, trække i overtøjet og stå klar på række to og to.

På det nærliggende gymnasium blev formiddagsfrugten nydt udendørs på bænke, og selvfølgelig kom der en gymnasielærer ud til en lille snak, hvor han også lige fik taget et fællesbillede af alle de skønne unger – som vi fik om eftermiddagen af en mor, som også er gymnasielærer. Sikke en gave.

Der var heldigvis rigtig mange anemoner sprunget ud, og der gik tid med at plukke de smukke små blomster.

Derudover er der jo en masse træer at prøve kræfter med derude. Nogle meget modige børn klatrede op på væltede stammer, mens andre fik modet med en tryk voksen i hånden.

Nogle af stammerne var lidt rådne, så der blev pillet og mærket efter, hvordan de gav sig, når man trykkede derpå – alle sanser blev brugt.

Pludselig var heldet med os – solen skinnede fra en skyfri himmel og kroppen blev varmet igennem. Nogle var nødt til at lyne flyverdragten godt op og smide huen – sikke en herlig forsommer dag.

At spise madpakker udendørs i herlig solskin gør bare dagen lidt bedre. Det var en tur med bevægelse, alle sanser i brug og ”fordybelse i skovens dybe stille ro”.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskers forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Eksempler på hvordan vi arbejder med natur, udeliv og science i Dronninglund Børnehave

Noget af det første vi fortæller til kommende forældre i Dronninglund Børnehave er, at vi er RIGTIG meget ude – hele året. Vi er ude i al slags vejr, og i vores børnehave må man gerne blive beskidte af at lege i mudder, blive våde af at nyde en hoppetur i vandpytter og man kan som oftest se på tøjet, at vi har været i gang med at male, lave hjemmelavet modellervoks eller eksperimentere med frugtfarve på alle mulige måder.

Kort sagt: Hos os sanser vi med hele kroppen.

I de regnfulde perioder, som vi har rigtig mange af 😊, så er børn og voksne i gang med at eksperimentere (science) med at lære vandets magt at kende. Der bliver samlet vand, flyttet vand fra det ene sted til det andet og lavet vandbaner. De voksne og børnene leger med at grave små kanaler, hvor vandet drænes fra et sted til et andet – og efter regnen er stoppet, så er legepladsen gerne fyldt med drænhuller som skal dækkes igen, så der kan køres forsvarligt på vores mange køretøjer – en proces som børnene selvfølgelig også deltager i.

Vi er så heldige at have en bakke (nu uden græs, fordi vi bruger den hver dag), og her bliver der eksperimenteret med at køre på måsen ned i regntøj, der bliver løbet rundt og grinet højt imens. Det er helt klart også på bakken, vi tilbringer meget tid, når der har sneet. Så finder vi vores kælle frem og dagen bliver tilbragt med at være sammen, hvor der også læres at passe på hinanden, mens der suses ned i fuld fart. Der er selvfølgelig også fokus på, at nogle børn skal hjælpes til at overvinde en kælketur på bakken. Børnene er rigtig gode til at hjælpe hinanden, og ellers er der jo altid en voksen til at tage turen nedad sammen med barnet. At se "succes grinet" i barnets ansigt efterfølgende er det hele værd, og vi har sammen arbejdet med barnets nærmeste udviklingszone 😊

Vi bruger også nærmiljøet rigtig meget i hverdagen. Vi er så heldige, at vi har kolonihaven lige overfor, hvor vi i sommerperioden gerne må benytte fælleshuset toiletter. Det er en super destination især for de yngste børn, som ikke kan gå så langt endnu. Vi går ofte en tur i Rævdalsskoven eller til den nærliggende sø og følger årets gang med alle forandringer der sker med træer og blomster.

De ældste børn er på ture med madpakker til Østermølle søen. Det er en kæmpe fornøjelse at opleve, hvordan børnene genkender stedet og tager legene fra sidste tur op igen. Der bliver selvfølgelig stillet lidt andre krav til de ældste børn, et af dem er, at de må ikke gå længere væk, end at de altid kan se en voksen. De voksne kan så høre små stemmer der snakker: "Jeg kan stadig se en voksen, så vi må gå lidt længere endnu" – det er den spæde begyndelse på opmærksomhed på aftaler der plantes, og på at "være lidt alene" uden en voksen der kigger hele tiden. Det er faktisk svært at sige, hvem der nyder turene mest – de voksne eller børnene, for lige præcis der - i naturen - er der tid til fordybelse og "at være".

Sådan arbejder vi også med Natur, udeliv og science

I de kolde måneder har vi ekstra meget fokus på science og frost eksperimenter – der er så mange muligheder, når vejret bider lidt ekstra og naturen forandres endnu en gang.

Vi fryser f.eks. små pailletter i vand og har efterfølgende hængt dem op på vores hegn som pynt. Så studerer vi solens spil i de hjemmelavede uroer og undres sammen over hvordan de langsomt tør op og smelter.

Der bliver lavet soft ice og slush ice udendørs – og børnene rører gerne i gryderne, så det bliver ekstra lækkert at spise bagefter.

Vi maler med engangssprøjter fyldt med frugtfarve i den nyfaldne sne, og skaber vores egne kunstværker på jorden.

Heldigvis er der også tid til bare at STOPPE OP – være i nuet, fange snefnug og se hvor flotte de er nært på.

Vi læser bøger med børnene om f.eks. vulkaner, og bagefter er vi ude i sandkassen for at lave en ÆGTE vulkan 😊 På den måde visualiseres det for børnene, hvilket især er vigtigt for de børn som er meget visuelle, og som har svært ved at forestille sig ting ud fra en bog.

I dagligdagen er vi opmærksomme på, at børn er enorm spørgelystne. De har SÅ mange spørgsmål og er nysgerrige på en fantastisk umiddelbar måde. Nogle gange (ja, måske tit 😊) er det spørgsmål vi ikke lige kender svaret på. Her bruger vi I-Pads til at søge informationen, på den måde understøtter vi barnets udvikling og vi får en fælles viden om f.eks. Titanic, dinosaurer eller traktorer.

Tema: Udeliv en naturlig del af vores hverdag – beskrevet med en tur til kirken. November 2023.

I Dronninglund børnehave er temaet udeliv altid på dagens program.

I forbindelse med før-SFO blev der gået flere ture til Dronninglund Kirke, hvor vi var indbudt til forskellige små arrangementer.

Idet vi har lidt langt op til kirken på gåben, så er det som oftest en tur, som tager 3-4 timer i alt. Så selvfølgelig er madpakken, drikkedunken og solidt udetøj, efter årstiden, en naturlig del af planlægningen.

Det egentlige mål med turen er at deltage i kirkens arrangement, men udelivet i den forbindelse er helt klart med til at gøre oplevelsen større og med flere facetter.

Vi har en lukket facebookgruppe kun for forældre og personale i Dronninglund Børnehave. Den bliver brugt til at fortælle om hverdagen, således at forældrene har en god indgangsvinkel til at snakke med deres børn, når de kommer hjem.

Den 1. november 2023 drog Cafe 'børnene afsted på tur til Dronninglund Kirke sammen med 2 voksne. Efterfølgende blev der delt fotos på vores facebook gruppe med følgende skønne tekst fra turen:

”Trætte ben og ømme fødder, men sikke en tur Cafe´en har været på i dag.

Stop på Dronninglund Gymnasium, hvor vi i fælles rummet blev taget imod med boller, syltetøj og pålægschokolade.

Vi har lært at læse en gravsten – hvad betyder stjernen og hvad betyder korset, at der kan være flere begravet under samme sten (der var et barn der mente, at man lå i lag) 😊.

Vi lavede lysposer som børnene har fået med hjem.

Madpakken spiste vi i våbenhuset inden vi gik hjem til børnehaven”.

Sikke en oplevelse for alle, det er vist slet ikke så mærkeligt, hvis nogle børn er godt og grundigt trætte efter en dag med så mange oplevelser, både inden- og udendørs 😊

Tema: Grave efter regnorme – Marts 2024.

Henne i det allerfjerneste hjørne på vores legeplads er der stille.... Der sidder en gruppe børn og kigger ned i jorden. En skovl bliver forsigtig stukket ned, en lille hånd følger efter, og der lyder et frydefuldt skrig. Børnene kigger på hinanden og griner højt.

Hvad mon der er gang i derovre? Der graves selvfølgelig efter regnorme 😊

Vi starter lige fra begyndelsen, hvor vi allerede i efteråret begynder at bygge det skønne område til ormene op. Der bliver fejtet blade på legepladsen, og i små trillebører kører børnene bladene over i hjørnet, for det er en lille kompost, som er det bedste orme ved.

Hele året bliver området brugt til at kigge på orme og andre smådyr der kan leve der. Der er en naturlig læring i temaet, hvor det både handler om; Hvor kan orme godt lide at bo, må man flytte dem og hvordan behandler vi de små orme og andre dyr.

Nogle af børnene arbejder rigtig meget med at være modige, for det er bestemt ikke alle, som kan lide at røre ved ormene med det samme. Det kræver mod, øvelse og en god ven der kan vise hvordan man gør.

Børnene graver gerne ormene op og går lidt med dem i en spand på legepladsen. Der bliver plukket lidt græs til ormene, og nogle gange laver vi sammen med børnene et lille "hus". Et glas, hvor der puttes sand, jord og blade i, og hvor man kan se, hvordan ormene vrikker og glider ned i bunden af glasset/huset.

Efter leg med ormene bliver de sat fri igen nede i komposten, for det er nemlig der, ormene har det allerbedst – og det er vigtigt at passe godt på dem.

Vi har også fået en kæmpe tavle med orme og andre smådyr på legepladsen – igen har støtteforeningen gjort et stort stykke arbejde med at søge midlerne til udendørs læringsmiljø som tavlen. Her bruges der meget tid på at sammenligne de dyr børnene finder, og der er altid plads til en snak omkring dyre tavlen.

Vi kan konkludere, at ormegravningen er et tema, som vi fortsætter med i vores børnehave, og at det strækker sig over hele året nu.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Eksempler på hvordan vi arbejder med kultur, æstetik og fællesskab i Dronninglund Børnehave

Overordnet set føler vi, at kultur og fællesskaber er nogle af de vigtigste grundsten i Dronninglund Børnehave. Når vi ser på børnehavens historik som byens ældste og mindste børnehave, er vi rigtig opmærksomme på at traditioner (kultur) har en stor og fundamental betydning – det fællesskab som opleves blandt forældre, børn og personale er unikt, og en af grundene er, at vi gør det i **fællesskab** – med et fælles mål om at forblive ”byens bedste, mest hjemlige og mindste børnehave”.

JA, I vil i vores hus ofte opleve duften af nybagte boller, varm havregrød med kanelsukker og rødgrød til eftermiddagsmad - brændende kærlighed, stegt flæsk med persillesovs og flæsketeg med sprød svær til maddage – en æstetisk oplevelse hver gang. Duften af hygge, nærvær og fællesskab. Derfor er det også et læreplanstema, som vi arbejder med løbende gennem hele året.

Vi har valgt, at vi især i november og december måned har specielt fokus på læreplanstemaet kultur, æstetik og fællesskab. Det har vi bl.a. grundet julen og den helt specielle danske kultur vi gennem tiderne har opbygget omkring netop de traditionsbundne måneder.

Vi går meget op i at starte i november måned med at lave julegaver. Det er et bevidst valg, at vi hvert år prioriterer, at alle børn laver en gave til mor og en til far. Der er så meget kultur i det at **give** en gave – der er fællesskab i det at **lave** en gave, i det at **skabe** noget sammen, at lave noget æstetisk på præcis det niveau, det enkelte barn kan være med på. Hyggesnakken går livligt imens de små hænder fanger limen, malingen, penslen og spændingen ses i de små øjne. Mon mor og far kan se, at lige præcis denne gave er lavet med så stor kærlighed, som de voksne i børnehaven oplever, mens gaven laves. Som vi ser det, så er der meget æstetik og dannelse i det at lave julegaver sammen med børnene, der er en synlig kobling imellem hjem og børnehave – et fællesskab.

Derudover byder december også på fællestur til kirken, hvor en af de store oplevelser er at køre i bus. Det er ikke noget ret mange børn oplever i dag, man sætter sig i en bil, og bliver transporteret fra sted til sted. Det er en oplevelse, som nogle kan fortælle de har prøvet ofte, for andre er det en første gangs oplevelse – ofte oplever vi, at børnene leger bus lege lang tid bagefter. Derudover er selve oplevelsen af at være i en stor kirke også fantastisk, æstetisk og noget helt særligt.

Vi kan godt finde på at erstatte ordet kultur med tradition – og en af de gode december traditioner er bedsteforældre dag. Det er en dag som er velbesøgt, hvor der bliver klippet, bagt, lavet

juledekorationer, spist madpakker sammen og hygget igennem. Det er en kæmpe succes, et fællesskab ud over det normale som både børn og voksne elsker.

Vi arbejder meget med at gøre børnehaven til VORES børnehave. Ikke kun personalets, men også børnenes og forældrenes. Derfor går vi meget op i fælles oplevelser – vi har f.eks. sommerfest, arbejdsdag, forældrekafe, spis-sammen aftener og støtteforeningens loppemarked.

Vi bruger vores nærmiljø rigtig meget når vi arbejder med læreplanstemaerne – ofte har vi fokus på det kulturelle og fællesskaberne på ture ud af huset og både børn og voksne er nærværende på en anderledes måde. Vi er så heldige, at vores børnehave er omgivet af steder, hvor der er mulighed for skønne oplevelser – vi går til søen, kolonihaverne, biblioteket, oasen – de ældste børn kommer på lidt længere ture som til kirken og på eventyr stien. Efter turene er noget af det bedste at tale om de fælles oplevelser bagefter – vi genoplever gennem børnenes fortællinger, for ingen ser det samme, alle oplever med egne øjne og med egne narrativer.

Vi er opmærksomme på, at vi i arbejdet med læreplanstemaet ser det enkelte barns styrker og ressourcer, og vi er opmærksomme på at ingen børn er ens. Det er vigtigt for os, at vi de fælles oplevelser synliggør og formidler en accept af børnenes forskellige måder at forstå det oplevede på. Nogle børn er også mere fantasifulde og modige på at prøve nye ting, mens andre har brug for at holde en voksen lidt mere i hånden, hvilket også bliver gjort til en naturlig og helt okay ting overfor alle.

I børnehaven har vi en maddag om måneden pr. stue – det vil sige, at i børnehaven er der 3 maddage om måneden. Det er en dag, som vi fortsætter med at prioritere, og som vi synes giver rigtig god mening i forhold til rigtig mange af læreplanstemaerne. Vi har valgt, at vi vil beskrive maddagen som tema under kultur, æstetik og fællesskab.

Tema: Kulturen i at spise et fælles måltid – månedlige maddage.

April 2024.

Den månedlige maddag begynder med fælles planlægning i rigtig god tid. Til samling tales der i grupper om, hvad børnene kunne tænke sig at spise. Der er gang i de små hjerner mens der bliver talt om livretter, slik, hvad man bestemt ikke kan lide, hvad man aldrig har smagt og meget andet. Imens er de voksne opmærksomme på at være lyttende og opmærksomme på at få skrevet alle tingene ned, samtidig med at der spredes små ideer – som f.eks. kunne det være lækkert med flæsketeg nu vi nærmer os jul?

Herefter vælges en menu ud, hvor der med udgangspunkt i børnenes ønsker er fokus på den pædagogiske proces: **”hvad kan børnene være med i at forberede og lave”**.

Børnene er med til at skrælle, skære, snitte, osv. De er med i processen alle de steder de kan, samtidig med at fokus er på **KULTUREN I DET AT SPISE ET FÆLLES MÅLTID**.

For os er det vigtigt, at fællesskabet vægter højt på maddagene. Vi er fælles om at lave noget lækkert mad, vi spiser med kniv og gaffel, vi hygger os og småsnakker sammen omkring bordene – det er vist en dansk kultur, som vi alle kender rigtig godt.

Derudover er der rigtig mange børn som virkelig bliver sat på en prøve hver gang der er maddag. Nogle børn skal måske for første gang smage kogte gulerødder, rugbrød, makrel eller noget helt andet. Det kan være ret grænseoverskridende for nogen.... Det kan dog hurtigt vendes til en kæmpestor succes for et barn –

Et eksempel på hvad en maddag – et stort fællesskab og mod kan gøre for et barn:

Et barn har kun haft hvidt brød med i madpakken i lang tid – til en smør-selv-maddag ser barnet de andre spise rugbrød, og de fortæller faktisk, at det smager godt. Det ender med at barnet overvinder sin ”skræk” for ikke at kunne lide rugbrød – og nu spiser barnet rugbrød, og har det endda med i madpakken.

Det er sådan en dag, hvor børnene sidder rigtig længe ved bordene til frokost, der er ingen forskel på hvad der spises, alle får det samme, og der kan tales sammen, om det man smager – for alle smager jo det samme. Der opleves på en anderledes måde, og fokus er på den fælles oplevelse. Som vi oplever det, er det en del af vores kultur i børnehaven at have maddage, og det er en kultur, som vi flere gange har evalueret på.

Evalueringen har gået på, skal vi fortsat have maddage, for det er et stort stykke arbejde at afholde dem. Der er en masse planlægning, indkøb og oprydning som børnene ikke er en del af. Konklusionen har hver gang været, at selvfølgelig skal vi fortsat have maddage. Det store arbejde er en lille del af det store udbytte der er for børnene. Det er også en vigtig del af børnehavens DNA at beholde de skønne traditioner der har eksisteret i mange år – derudover er vi også enige om, at det er vigtigt for vores børnehave at have et vist islæt af hjemlig hygge over sig.

Tema: Høstfest – september 2023.

I vores børnehave inviteres der hvert år til høstfest. Det er en dag, hvor alle børn inviteres til at medbringe noget fra egen, bedsteforældres eller måske brugsens” have”.

Der kommer rigtig meget forskelligt med den dag, og børnene fortæller stolt hvad de har med, hvor det kommer fra og viser det til alle de andre. Det kan være alt lige fra den eneste blomst i mors have, 5 poser med forskellige kornsorter, peberfrugt til hjemmelavet marmelade og saft.

Hele dagen går med at smage på alle de forskellige ting der er medbragt. Der laves saft af mange forskellige slags æbler, koges grød af frugt og snittes grøntsager, alt imens både børn og voksne nyder synes af alle de smukke ting der er medbragt.

Nogle børn er klædt ud i arbejdstøj og fine kjoler den dag sådan som man så ud, da man høstede i gamle dage. Der bliver talt om hvordan man høstede engang, og hvordan man høster nu. Her er det faktisk børnene der er de store fortællere, idet mange af vores familier har kendskab til store maskiner, traktorer og høst på tæt hold.

Dagen efter høstfesten har vi fælles spis-sammen dag i børnehaven, hvor vi laver grøntsagssuppe af alle de lækre grøntsager børnene har haft med dagen før. Det er rigtig hyggeligt at lave et fælles måltid og spise sammen, og for nogle (både børn og voksne) kan det være en udfordring at smage alle de smage, der er forbundet med suppen 😊

En skøn tradition hvor kultur, æstetik og fællesskab virkelig kommer i spil.

Tak for besøget på vores hjemmeside, og tak fordi du tog dig tid til at kigge nærmere på vores pædagogiske plan 😊

Vi er som nævnt en selvejende institution, og derfor vil I sikkert opleve, at vores pædagogiske plan ikke ligner alle andres. Vi har lagt vægt på, at det er vores fælles arbejdsredskab, så derfor har det været vigtigt for os, at hele personalegruppen har et ejerskab i udarbejdelsen – derfor har planen denne gang været længe undervejs, men nu er den færdig, og vil blive justeret løbende som det dynamiske redskab den er.

Med venlig hilsen

Personale og Bestyrelse i Dronninglund Børnehaven.